

КВАЛИФИКАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ В ПГСУАУ „АТАНАС БУРОВ“ – СИЛИСТРА

Наталия Крумова

*Професионална гимназия по стопанско управление, администрация и услуги
„Атанас Буров“ – Силистра*

Резюме. Повишаването на квалификацията на учителите в съответствие с новите реалности и европейските изисквания е важно условие за постигане на качествено професионално образование и обучение. Високо качество на учебния процес се постига чрез системно усъвършенстване на компетенциите на учителите и обмяна на добри практики. С провеждане на качествен квалификационен процес се създава възможност за издигане на статута на учителя, неговото оценяване и заплащане. Отговорната роля на учителя като активен и реален участник в образователния процес налага системно обогатяване на теоретичната и практическата подготовка.

Keywords: vocation education, secondary school, qualification, best practices

Приоритет на ПГСУАУ „Атанас Буров“ – Силистра, е квалификационната дейност като възможност за научно и творческо израстване на педагозите. Значимостта на квалификационната дейност се определя от стратегическите цели за развитие на качествено професионално образование, динамичните промени в образователната сфера и необходимостта от професионално усъвършенстване на учителите. Не на последно място, тя подпомага установяването на добро взаимодействие между учители, ученици, родители и на подходяща среда за педагогическа работа.

През тази учебна година в гимназията работят 45 педагогически специалисти, от тях с придобита ПКС са 62% (по данни на Националната стратегия за развитие на педагогическите кадри, за 2013 г. 36.2% от всички учители в България имат ПКС). Относителният дял на учителите с ПКС в училище към този момент е, както следва: с V и IV ПКС са 40% от учителите (за 2013 г. за България този процент е 17.8%), с III, II, и I степен са 22% от общия брой (за България този процент е 18.3%). В национален план 63.8% от всички учители нямат придобита ПКС, а при нас този дял е значително по-нисък – 38%. Данните красноречиво показват, че в гимназията учителите непрекъснато работят за повишаване на квалификационното си ниво.

За определяне на насоките на квалификационна дейност в гимназията всяка учебна година се проучват мненията и желанията на учителите, предложенията на училищното ръководство и синдикатите и планираните дейности на РИО на МОН. Комисията за квалификационна дейност изготвя План за дейността, който се обсъжда и приема на педагогически съвет. От три години гимназията има разработени Вътрешни правила за квалификационна дейност. Целта на документа е въвеждане на система за квалификация на педагогическите кадри, постигане на високо качество на педагогическия труд и по-високи резултати в учебната работа, целесъобразно разходване на планираните средства за квалификация и създаване на ред при отчитането им. Квалификация на учителите се осъществява в следните направления:

- работа с училищна документация и планиране (годишно, тематично, урочно);
- повишаване на компетенциите за прилагане на информационните технологии в преподаването;
- адаптиране на преподаването към спецификата на учениците от VIII– XII клас, и по-конкретно към тези със специални образователни потребности, в неравностойно социално положение и в риск;
- прилагане на принципите и подходите за превенция на училищния тормоз;
- участие в лекционни курсове, семинари, дискусии, открити уроци и други, организирани от РИО на МОН и външни организации.

Съгласно Правилата училището поема 20% от таксата за обучение на всеки учител за придобиване на ПКС и педагогическа правоспособност. Средствата за външноквалификационна дейност се разпределят между всички учители за участие в не повече от две квалификационни форми, като участието във всяка следваща квалификация е за сметка на учителя. Преминалите обучение са задължени да презентират новите педагогически технологии и добрите практики в методическото обединение или пред педагогическия съвет. През последните три учебни години средно 72% от педагогическия персонал са преминали обучение в различни квалификационни форми.

Обученията на педагогическия персонал от тази учебна година се регистрират в Електронен квалификационен регистър, публикуван в сайта на гимназията. Подходящо разработената таблица дава пълна информация за вида на квалификационната форма, периода на провеждане, място и организатор, продължителност на обучението, източник на финансиране, издаден документ и други. Изброените характеристики се избират от падащо меню, а обобщената информация, заедно с анализ, се докладва на педагогическия съвет. Електронният квалификационен регистър е удобна форма за установяване на квалификационното ниво на педагозите към всеки

момент, като информацията обслужва не само нуждите на гимназията, а се използва за изготвяне на справки за РИО на МОН.

Гимназията работи по много европейски проекти с професионална насоченост. Учителите специалисти периодично преминават обучения за работа по съответния проект, което подобрява техните професионални компетенции. Като изключително успешно се оценява участието на педагогическите кадри в проекта „Квалификация на педагогическите специалисти“ по ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2007 – 2013. В рамките на две учебни години 21 учители повишиха равнището на професионалната си компетентност по отношение на научната, методическата и управленската подготовка. Относителният дял на успешно преминалите обучение е 78% от заявिलите желание и 47% от педагогическия състав. Разпределението на преминалите обучение учители по дейности може да се обобщи, както следва:

- създаване на условия за насърчаване и подкрепа на професионалното развитие на изявени педагогически специалисти в област „Природо-математически науки“, област „Хуманитарни и обществени дисциплини и литературно творчество“;

- формиране на знания и компетентности за работа в интеркултурна среда и за формиране на знания, компетентности и умения за работа с деца и ученици със СОП;

- формиране на знания, компетентности и умения за оценяването на учениците;

- превенция на училищното насилие, агресията и други.

За учителите по общообразователна подготовка ежегодно се организират много на брой и разнообразни тематични обучения. Не така обаче стоят нещата с учителите по професионална подготовка. Съгласно Националната стратегия за развитие на педагогическите кадри развитието на професионалните компетентности се осъществява чрез продължаваща квалификация, която води до специализиране на знанията в конкретна област, усвояване на новости в преподаването и оптимално прилагане на ДООИ. От дълги години не са провеждани квалификационни форми за осъвременяване на професионалната методическа и практическа подготовка на учителите специалисти. Поддържаща квалификация за тази група учители на практика изобщо не се предлага, а това създава възможности за изоставане от потребностите на съвременното образование. Обученията по проекти, свързани с професионалната подготовка, могат да допълват основните такива, но не и да са единственото алтернативно решение на проблема.

Поддържането и повишаването на професионалната квалификация на учителите е част от добрия учебен процес и имиджа на училището. Съществуват нови възможности за разнообразяване на квалификационните форми и за повишаване на полезността на тяхното провеждане, но те са свързани

както с финансовите възможности на гимназията, така и с тези на участниците. От друга страна, добре известно е, че голяма част от квалификационните дейности извън училище се извършват формално, несъдържателно, далеч от очакванията на обучаваните. Липсата на последващ контрол на качеството на работа на учителите и лесното получаване на документ за преминало обучение имат демотивиращ ефект за учителите и позволяват на учителните институции просто да отчитат дейност. По отношение на ПКС най-голям интерес се наблюдава към придобиването на пета и четвърта степен, защото редът за явяване и разходите са по-приемливи, докато придобиването на трета, втора и първа ПКС изисква значително собствено финансиране, възвращаемостта на което се осъществява дълги години.

QUALIFICATIONS AT THE SECONDARY VOCATIONAL SCHOOL OF ECONOMICS, ADMINISTRATION AND SERVICE “ATANAS BUROV” – SILISTRA

Abstract. Teacher training in accordance with the new European requirements is essential for achieving quality vocational education. The best quality of the learning process is achieved by systematic improvement of the competence of teachers and the exchange of good practices between them.

✉ **Mrs. Natalia Krumova**

Vocational School of Business Management,
Administration and Services “Atanas Burov”

Silistra, Bulgaria

E-mail: economics_ss@abv.bg